

Introducció

*JOAN VILARET MONFORT**

El Cercle Filatèlic i Numismàtic es va fundar a Barcelona l'any 1924. A desgrat d'aquest nom dual, no crec pas que la numismàtica hi fos, almenys al començament, una activitat gaire important. A poc a poc el col·leccionisme de monedes s'anà afermant dintre de l'entitat i quan l'any 1953 hi vaig ingressar com a soci, ja funcionava una prometedora Secció Numismàtica amb Junta pròpia i hom disposava d'una incipient biblioteca de llibres numismàtics, instal·lada en un modest armari en un racó d'aquell enyorat local de la Gran Via barcelonina. El president de la Secció era el senyor Josep Vila Sivill, que gaudia de gran prestigi entre els socis, tant per la seva puixant personalitat com pels seus amplis coneixements dintre el ram. Posseïa una excel·lent col·lecció de monedes catalanes que havia aplegat amb molta tenacitat i dedicació des dels temps de la seva joventut.

La biblioteca social anava creixent mercès als recursos que proporcionaven les tres o quatre subhastes numismàtiques que s'organitzaven cada any amb bona ressonància entre els socis, però que eren presentades de faisó força senzilla, amb paper ciclostilat i sense fotografies de les peces.

Covada ja de temps, l'any 1955 es va produir una escissió de socis que amb molt d'entusiasme fundaren una entitat exclusivament numismàtica, capitanejats i patrocinats pel senyor Xavier Calicó, la polifacètica i irreplicable figura del qual és sobrer de ressaltar. Aquest senyor en fou el primer secretari. A resultes d'aquest fet, la Secció Numismàtica passà per un període evidentment cantellut, però hi restaren fidels la totalitat dels membres de la Junta i força socis que feren costat a la Directiva i entre tots aconseguiren remuntar la punyent situació. Recordo, a tall d'anècdota, que en una animada conversa amb el senyor Xavier Conde Garriga, aquest em manifestà que el destí de la Secció Numismàtica era assecar-se a poc a

* President de la Secció Numismàtica del Cercle Filatèlic i Numismàtic de Barcelona.

poc. El senyor Conde va entrar a la posteritat mercès a veure associat el seu nom a un premi numismàtic anual de molta anomenada, però no per aquest feréstec vaticini, que naturalment, no es va complir. No solament no es va complir sinó que crec amb fonament que la Secció Numismàtica en va sortir envigorida. Aquesta aparent paradoxa quedaria en part explicada per l'evidència que la nova societat, no exempta d'un toc d'elitisme, centrava fonamentalment la seva actuació en la temàtica peninsular i americana, cosa que influí en la virada de la Secció Numismàtica, la qual, encara que sense cercar-ho directament, s'anà afirmant com a reducte de la catalanitat numismàtica a Catalunya i guanyà de retruc una més gran popularitat. Malgrat les diverses orientacions, o potser en virtut d'aquestes mateixes, la relació entre totes dues societats, que, val a dir-ho han tingut molts socis comuns, sempre han estat correctes i si deia que són perfectibles no faria altra cosa que fer surar una obvietat aplicable a totes les conductes humanes.

Pel que fa a la catalanitat de la Secció, les coses no eren pas tan diàfanes com ara semblen, perquè hi havia algun membre de la Junta una mica refractari com el cas pintoresc del senyor Josep Cruxent i Pruna, que tot i ésser de nissaga mataronina i parlar, quan s'esqueia, un castellà només aproximat, sempre es mostrà obstinadament contrari a l'ús de la llengua catalana en tots els actes mínimament públics de la Societat. Aquesta posició era en línies generals compartida, bé que amb més baixa intensitat, per la Junta Directiva del Cercle, de la qual el senyor Cruxent fou un membre especialment actiu i influent.

La biblioteca de la Secció feia el seu camí calladament i amb constància i calgué instal·lar-la en un gran armari molt ben projectat pel talent artesà del nostre benvolgut company senyor Vilamitjana. Aquesta llibreria ocupava el millor pany de paret del pis numismàtic i era contemplada amb devoció pels socis i amb un cert respecte admiratiu pels amics que ens visitaven. Les subhastes, cor dels intercanvis socials, també es desenrotllaven al compàs de les aportacions, excel·lentment organitzades pel senyor Vidal i més endavant pels senyor Badia i Escudero i les peces que s'hi dispersaven incidien positivament en la passió col·leccionista, cada vegada presentades amb més dignitat per mitjà de catàlegs de venda que ja comprenien reproduccions fotogràfiques.

El senyor Vila Sivill, que per motius de salut ja no era president de la Junta, va morir i la seva col·lecció de monedes catalanes que estotjava exemplars bellíssims i de gran raresa fou objecte d'una brillant subhasta social, sense rebre, no obstant, una presentació a l'altura del material que s'oferia. Per obviar aquesta lamentable mancança es va pensar a recollir les fotografies dels croats de la col·lecció. Aquest fou l'origen del llibre *Catàleg dels croats de Barcelona* d'Antoni Badia i Torres, el nostre secretari, el qual amplià notablement el material de la col·lecció Vila Sivill. El *Catàleg*, amb la fotografia de tots els més de mil exemplars aplegats, aparegué l'any 1969. Al cap d'un any ja se n'havia exhaurit l'edició i encara avui és un llibre molt cobejat pels estudiosos i col·leccionistes que no

sempre tenen la sort de trobar-ne un exemplar. A partir d'aquest gran èxit numismàtic i català, la catalanitat de la Junta s'anà enfortint i les subhastes aparegueren en la nostra llengua. La bona acollida del llibre engrescà la Junta Numismàtica davant de la possibilitat d'editar una revista numismàtica de certa ambició que centrés les inquietuds col·leccionistes i científiques dels socis.

Aquest és l'origen d'*Acta Numismàtica*, la qual rebé aquest nom llatinitzant per suggeriment del doctor Felip Mateu i Llopis. La revista fou finançada amb els recursos de la Secció i prengué volada mercès a l'eficaç direcció de Leandre Villaronga, el qual volgué accentuar i privilegiar el seu caràcter científic. L'aparició de la nova publicació va causar sensació i sorpresa en el món numismàtic general i igualment entre els socis del Cercle, encara que aquests potser haurien triat una major atenció al caire del col·leccionisme de monedes. El prestigi de la revista s'escampà aviat i s'incrementà ràpidament la seva catalanitat, afavorida per la nova situació política del país.

Ja teníem revista, però aquesta era la que realment la Secció necessitava i la que els seus socis esperaven? La resposta calia que fos matitzada i potser no havia d'ésser necessàriament immediata a no ser que les despeses de la publicació esgotaven els nostres pressupostos sense que quedés romanent per altres finalitats socials i sobretot per a la nostra estimadíssima biblioteca.

No sense controvèrsia, s'arribà a una solució que, al meu entendre i vista a distància, fou bona per a tothom. La Secció cedia tots els seus drets sobre la revista a la nova entitat Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, només a canvi que en els números successius es fes constar que la Secció Numismàtica en fou la fundadora.

La vitalitat i continuïtat de la revista quedava assegurada i d'aquesta manera s'ha pogut arribar a la impressionant xifra dels 34 números que fins ara han estat editats o 35 si s'hi compta el número novell que aquestes línies tenen el goig d'encapçalar. El seu impacte ha estat tan important que fins i tot ha representat una mudança en el paisatge de les nostres biblioteques. Certament que sense el patrocini de l'Institut d'Estudis Catalans i sense la direcció dels doctors Villaronga i Crusafont aquesta remarcable fita no hauria estat assolida. De la part de la Secció faig constar la decisiva aportació de Joan Romagosa i Petit que estigué a l'altura de les circumstàncies i ens fressà amb lucidesa el camí encertat que havíem de seguir.

L'ideal de la Secció —no podia ésser diferent— és estar al servei del col·leccionisme numismàtic. Els interessos dels col·leccionistes són que llurs intercanvis siguin facilitats i que llurs coneixements siguin incrementats i ben orientats a través d'una biblioteca numismàtica àmplia i suficient. Els intercanvis han gaudit d'una continuïtat envejable, encara que s'hagi de reconèixer que les ofertes per mitjà de subhastes esdevenen dificultoses per manca de material disponible. La biblioteca és una bonica realitat que creix cada dia i que podem qualificar de ben satisfactòria. Una revista de concepció senzilla i que procura connectar amb els

sentiments i preferències col·leccionistes dels socis ha arribat ja al seu número vint. És el nostre benvolgut *L'Ardit* que s'obre camí i ja és força conegut i demanat arreu.

Que el col·leccionisme sigui la nostra primera raó d'ésser no significa pas que les altres activitats numismàtiques ens deixin indiferents. La Secció té molt de respecte envers les persones que han escollit la numismàtica com a mitjà per encarar la vida. Els comerciants numismàtics, algun d'ells sorgit en l'ambient de la nostra Secció, han prestat notables serveis al col·leccionisme i voldríem que es sentissin ben acollits i defensats entre nosaltres.

I què direm de la qüestió investigadora i científica? L'expansió de la nostra biblioteca, en el funcionament de la qual basta que un soci proposi l'adquisició d'un llibre perquè procurem complaure'l, reforça la idea que ha estat per a la Secció un assumpte preferent.

D'altra banda també és de fàcil constatació que moltes vegades un col·leccionista ha esdevingut un veritable investigador. Els exemples podrien abundar, però ara me'n salten a la memòria dos de ben significatius: Un seria el senyor Cullell, apassionat numismàtic, que fou el descobridor del diner de Puigcerdà de començaments del segle XVI, pressentit per Botet, però que mai havia pogut ésser assenyalat i identificat. El segon exemple es refereix a l'amic Josep Escudero i Bartrolí que va poder atribuir també a Puigcerdà un diner de Felip I que es donava a Perpinyà i que una lectura tan encertada com difícil li va permetre de posar les coses en el seu punt exacte.

La col·laboració entre comerciants, científics i col·leccionistes és la nostra suprema aspiració. La realitat ens assabenta i ens alliçona que cap d'aquestes categories existeix en estat pur. Cadascuna participa de les altres en diverses graduacions. Qui no recorda que Joaquim Botet i Sisó tenia una notable col·lecció que actualment engrandeix el Gabinet Numismàtic de Catalunya i que el gran col·leccionista barceloní Vidal Quadras ha estat a través del seu Catàleg una referència insigne i constant en els llibres internacionals de numismàtica?.

Sense intenció de parar taula de gran festí i en un to que desitjo que margini qualsevol mena de compromís o d'obligada cortesia, adreço a *Acta Numismàtica*, tan entranyablement lligada a la nostra Secció Numismàtica, els auguris millors de prosperitat, amb la ferma convicció que els encerts de la revista formen part de les nostres vivències més enriquidores.